

> **Retouradres** Postbus 16228 2500 BE Den Haag

Aan de minister van Infrastructuur en Waterstaat
Mevrouw drs. C. van Nieuwenhuizen
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

**ATR, Adviescollege
toetsing regeldruk**
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

Onze referentie MvH/RvZ/RS/bs/ATR1112/2020-U085

Uw referentie

T 070 310 86 66

E info@atr-regeldruk.nl

www.atr-regeldruk.nl

Datum 28 mei 2020

Betreft Tijdelijk besluit verlenging geldigheidsduur rijbewijs in verband met COVID-19

Geachte mevrouw Van Nieuwenhuizen,

Op 20 mei 2020 is het voorgenomen *Tijdelijk besluit verlenging geldigheidsduur rijbewijs in verband met COVID-19* voor toetsing en advies aangeboden aan het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR).

Het voorstel is een aanvulling op de recente Europese verordening over de verlengde geldigheidsduur van (verlopen) rijbewijzen. De verordening verlengt de geldigheidsduur van rijbewijzen die verliepen in de periode tussen 1 februari 2020 en 1 september 2020 met zeven maanden, gerekend van het verstrijken van de geldigheidstermijn van het rijbewijs.¹ Het voorliggende voorstel maakt gebruik van de ruimte in de verordening om de termijn van geldigheid van rijbewijzen aanvullend te verlengen met drie maanden, voor alle rijbewijzen waarvan de geldigheid verstrijkt tussen 1 september en 1 december 2020. De verlenging van de geldigheidsduur van deze rijbewijzen is van belang aangezien door de corona-maatregelen niet of nauwelijks rijbewijzen werden afgegeven en keuringen werden uitgevoerd ter beoordeling van rijbewijsaanvragen.

Het voorstel regelt verder de verlenging van de geldigheid van theoriecertificaten en examenuitslagen die zouden verlopen tussen 1 juni 2020 en 1 oktober 2020. De verlenging geldt tot en met 31 maart 2021.²

Tot slot verlengt het besluit de geldigheidsduur van code 95 voor beroepschauffeurs. Met deze code op het rijbewijs toont een beroepschauffeur aan dat hij voldoet aan de wettelijk voorgeschreven nascholingsverplichtingen. Bij deze verlenging gaat het om maximaal zeven maanden op basis van de verordening, en nog eens drie maanden op basis van de AMvB. Deze verlenging van code 95 is vergelijkbaar met de verlenging van de geldigheidsduur van het rijbewijs.

¹ De verlengingsregeling is niet van toepassing op niet-EU rijbewijshouders die hun rijbewijs willen omwisselen. Voor deze (veel kleinere) doelgroep wordt via separate wetgeving voorzieningen getroffen om de voornaamste knelpunten op te lossen c.q. te beperken die optreden als gevolg van verlopen rijbewijzen en/of het niet kunnen omwisselen van rijbewijzen.

² Deze verlenging geldt in aanvulling op de beslissing uit april 2020 die de geldigheid van certificaten en examenuitslagen die vervielen tussen 16 maart en 1 juni 2020, verlengt tot 1 december 2020.

Toetsingskader

ATR beoordeelt de gevolgen voor de regeldruk aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

1. *Nut en noodzaak*

Het voorstel voorkomt dat onder andere beroepschauffeurs en particuliere rijbewijshouders niet meer mogen rijden omdat hun rijbewijs is verlopen en niet kon worden verlengd of vernieuwd als gevolg van onder andere de maatregelen ter bestrijding van het Corona-virus (COVID-19).

Het college constateert dat de toelichting nut en noodzaak van het voorstel onderbouwt.

2. *Minder belastende alternatieven*

De toelichting maakt duidelijk dat er geen structurele regeldrukgevolgen zijn voor houders van rijbewijzen, omdat er geen aanvullende verplichtingen zijn voor rijbewijshouders en (examen)kandidaten bij het verlengen van de geldigheid van rijbewijzen, code 95, en certificaten en examens. De verlenging biedt hen wel de mogelijkheid om gedurende een langere periode door te rijden met een rijbewijs, op te gaan voor een examen, of nascholing in het kader van code 95 op een later moment te volgen.

Het college ziet geen aanleiding voor adviespunten inzake minder belastende alternatieven.

3. *Werkbaarheid*

De verlenging van de geldigheid van het rijbewijs, van code 95, en van de certificaten en examens voorkomt knelpunten in de praktijk. Het voorstel maakt duidelijk dat communicatie over de wijzigingen essentieel is voor een goede werking van de maatregelen in de praktijk. Deze communicatie kan ook onduidelijkheden over de geldigheid van rijbewijzen, nascholing, certificaten en examens voorkomen.

ATR ziet aanleiding voor enkele adviespunten bij mogelijke knelpunten.

Rijbewijs als geldig identiteitsbewijs

Het rijbewijs(pasje) vervult voor burgers verschillende functies. Zo dient het als bewijs van rijvaardigheid, maar gebruiken burgers het ook als wettelijk identiteitsbewijs. Het voorstel verlengt de geldigheidsduur van rijbewijzen. Rijbewijshouders ontvangen bij deze (tijdelijke) verlenging geen nieuw rijbewijspasje. Op het rijbewijspasje kan daardoor een verlopen geldigheidsdatum vermeld staan, terwijl het rijbewijs nog wel geldig is. Dit kan voor knelpunten zorgen in de praktijk bij (verplichte) identificatie. Als bijvoorbeeld overheidsfunctionarissen afgaan op de geldigheidsdatum op het rijbewijspasje, kunnen zij constateren dat sprake is van een verlopen rijbewijs en daarmee een verlopen identiteitsbewijs. Het rijbewijspasje zelf vermeldt niet dat het rijbewijs nog geldig is. Burgers voor wie het rijbewijs het enige identiteitsbewijs is, kunnen zodoende knelpunten ervaren als de geldigheidsdatum op het rijbewijspasje is verlopen. Dit kan voor hen forse impact hebben.

Volgens ATR kan dit knelpunt worden opgelost door expliciet te regelen dat een rijbewijs als identiteitsbewijs geldig blijft als de geldigheidsduur van het rijbewijs is verlengd (ook als dit niet blijkt uit de geldigheidsdatum op het rijbewijspasje).

Deze maatregel is volgens het college passend en uitvoerbaar, aangezien de systematiek ook bij andere processen wordt toegepast. Zo geldt bij verkiezingen dat een burger die wil stemmen, zich mag legitimeren met een identiteitsbewijs dat op de dag van de verkiezing niet langer dan 5 jaar is verlopen. Ook past deze maatregel bij de uitgangspunten uit de Wet op de identificatieplicht. Deze wet bepaalt dat een 'geldig rijbewijs' een van de documenten is "waarmee in bij de wet aangewezen gevallen de identiteit van personen kan worden vastgesteld". Derhalve moet het in de praktijk mogelijk zijn om je te legitimeren met een rijbewijs waarvan de geldigheidsduur is verlengd en waarvan de wetgever bepaalt dat het 'een geldig rijbewijs' is.

3.1 Het college adviseert formeel te bepalen dat een (verlopen) rijbewijs waarvan de geldigheid is verlengd op grond van de verordening of het onderhavig besluit, gebruikt kan worden als geldig identiteitsbewijs.

Het college geeft in overweging om bij de opvolging van adviespunt 3.1 na te gaan of een verlopen rijbewijs ook 'standaard' als geldig legitimatiebewijs kan worden aangewezen. Hierbij kan gedacht worden aan geldigheid van het verlopen rijbewijs als geldig legitimatiebewijs gedurende een periode van 1, 3 of 5 jaar nadat het rijbewijs is verlopen. Deze maatregel zorgt voor lastenverlichting voor burgers die het rijbewijs gebruiken als legitimatiebewijs maar zelf niet meer rijden (en het rijbewijs niet benutten als bewijs van rijvaardigheid). Indien het rijbewijs is verlopen, bestaat op dit moment de indirecte verplichting om een nieuw identiteitsbewijs aan te vragen voor mensen die alleen over een rijbewijs beschikken. Het zou voor deze burgers minder belastend zijn als zij het verlopen rijbewijs nog enige tijd kunnen gebruiken als geldig identiteitsbewijs.

Alternatieve maatregelen

Indien adviespunt 3.1 niet wordt opgevolgd, zijn er andere maatregelen te treffen om bovengenoemd probleem te ondervangen. Daarbij kan worden gedacht aan:

- Het door de RDW automatisch, of op verzoek van de burger, verstrekken van een 'echtheidsverklaring' of een vergelijkbaar document waarmee de burger kan aantonen dat het verlengde rijbewijs een geldig rijbewijs is.
- De mogelijkheid voor burgers om via mijnrdw.nl een juridisch bindend overzicht te downloaden van bij de RDW bekende gegevens, inclusief het gegeven dat men beschikt over een geldig rijbewijs.³
- Het op verzoek van een burger verstrekken van een nieuw (tijdelijk) rijbewijspasje met daarop de geactualiseerde geldigheidsduur.^{4,5}

3.2 Het college adviseert – indien het verlengde rijbewijs niet automatisch als geldig legitimatiebewijs kan gelden – de bovengenoemde maatregelen te overwegen om knelpunten te voorkomen die ontstaan als gevolg van het niet kunnen legitimeren met een rijbewijs met verlengde geldigheid.

³ De mogelijkheid om via mijnrdw.nl een overzicht te downloaden van gegevens die bij de RDW bekend zijn, bestaat reeds. Het document met gegevens bevat tevens de vermelding: "Dit bestand is digitaal gewaarmerkt door de RDW en ondertekend met een verifieerbare digitale handtekening." Onduidelijk is echter wat de juridische status is van het document, en of het op dit moment in combinatie met een rijbewijs gebruikt kan worden als identiteitsbewijs.

⁴ Zie ook het advies van ATR over het *Tijdelijk besluit verlenging geldigheidsduur rijbewijs* d.d. 06-08-2019; <https://www.atr-regeldruk.nl/tijdelijk-besluit-verlenging-geldigheidsduur-rijbewijs-bepaalde-gevallen/>

⁵ Het college onderkent dat deze maatregel kan resulteren in bestuurlijke lasten en regeldruk. Indien de maatregel wordt getroffen, is het aan de burger om te bepalen of deze gebruik wil maken van de mogelijkheid, inclusief de daarbij behorende tijdsbesteding en kosten.

Het college onderkent dat voor enkele van bovengenoemde opties de verlengde geldigheidsdatum moet worden opgenomen in het Centraal Rijbewijzenregister.

Verlenging geldigheid code 95

Voor het verrichten van beroepsvervoer moeten bestuurders van vrachtwagens en bussen nascholing volgen. Een getuigschrift van deze nascholing staat op het rijbewijs als code 95. De code 95 heeft een geldigheid van vijf jaar. Voor het behouden van de code 95 moet een chauffeur elke vijf jaar ten minste 35 uur aan nascholing volgen. Door de beperkende maatregelen in verband met COVID-19 was het voor beroepschauffeurs niet altijd mogelijk te voldoen aan de nascholingsverplichtingen. Het voorstel verlengt de geldigheid van de code 95. De toelichting bij het voorstel maakt duidelijk dat ook in andere lidstaten van de Europese Unie een verlenging mogelijk is. Zo kiest Duitsland voor een verlenging van één jaar.

Het voorstel maakt niet duidelijk in hoeverre de door Nederland voorgestelde verlenging van de code 95 ook in andere landen van de Europese Unie (dan Duitsland) aan de orde is en in hoeverre landen de verlenging van code 95 door andere lidstaten (moeten) erkennen. Indien landen de verlenging van code 95 niet erkennen levert dit mogelijk knelpunten op voor (onder andere) Nederlandse chauffeurs die in het buitenland rijden. In een eerder stadium is door uw ministerie aangegeven dat de Inspectie voor Leefomgeving en Transport (ILT) afstemt met andere landen binnen de Europese Unie over dit onderwerp. In ambtelijk overleg met uw ministerie is gewezen op het feit dat "andere EU-lidstaten worden geacht de verlenging van andere lidstaten te respecteren". Het is onduidelijk of dit uitgangspunt voldoende houvast biedt om knelpunten in de praktijk te voorkomen.

3.3 Het college adviseert in de toelichting te verduidelijken of andere lidstaten gehouden zijn de (Nederlandse) verlenging van de code 95 te erkennen.

3.4 Het college adviseert de Nederlandse verlengingsregeling af te stemmen met andere lidstaten, zodat knelpunten als gevolg van het mogelijk niet erkennen van een verlopen code 95 voor chauffeurs worden voorkomen.

4. Gevolgen regeldruk

De wijzigingen in het voorstel hebben geen structurele regeldrukeffecten. Er kunnen wel (beperkte) kennisnamekosten aan de orde zijn voor rijbewijshouders en examenkandidaten. Deze kennisnamekosten kunnen worden beperkt door passende communicatie. Het college ziet geen aanleiding voor adviespunten ten aanzien van de gevolgen voor de regeldruk bij het wijzigingsvoorstel.

Dictum

Gelet op bevindingen en adviespunten is het eindoordeel van ATR bij het voorgenomen *Tijdelijk besluit verlenging geldigheidsduur rijbewijs in verband met COVID-19*:

Het voorstel niet indienen, tenzij met de adviespunten rekening is gehouden.

Het college benadrukt dat het dictum geen uitspraak is over de wenselijkheid of noodzaak van de voorgenomen maatregelen om verlopen rijbewijzen, de code 95, certificaten of examens langer geldig te laten zijn. Op twee aspecten (rijbewijs als geldig identiteitsbewijs en erkenning van de verlengde code 95 in het buitenland) constateert het college dat de toelichting nog niet volledig is en dat het voorstel in de praktijk kan leiden tot onbedoelde negatieve effecten als geen aanvullende maatregelen worden getroffen. Het

dictum brengt daarom tot uitdrukking dat het voorstel volgens ATR op deze aspecten aanvulling behoeft alvorens kan worden besloten over het voorstel.

Het college vertrouwt erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en gaat er vanuit dat in het definitieve voorstel wordt toegelicht op welke wijze u met onze adviespunten rekening hebt gehouden.

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris